

Методичні рекомендації щодо формування франкомовної компетентності в аудіюванні в учнів 6 класу у системі уроків «Les saisons»

На сучасному етапі розвитку України значно розширюються міжнародні контакти країни майже в усіх суспільних сферах. З розширенням міжнародних зв'язків України відбувається інтернаціоналізація усіх аспектів суспільного життя, іноземна мова (ІМ) є реально необхідною в різних сферах діяльності людини і стає дійовим фактором соціально-економічного, науково-технічного та загальнокультурного прогресу суспільства. Вдосконалення методики формування франкомовної компетенції в аудіюванні набуває особливого значення, оскільки аудіювання відіграє важливу роль у вивченні ІМ при комунікативно-спрямованому навчанні, адже аудіювання є фундаментом у формуванні комунікативної компетентності. У 6-му класі передбачений спеціальний етап, що в обов'язковому порядку містить роботу з текстами, що звучать.

Аудіювання у 6-му класі є пріоритетом і конкретизується умінням сприймати і розуміти інформацію. Розвиток навичок аудіювання відбувається протягом усього року під час сприймання мовлення вчителя на уроці ФМ, під час слухання розповідей вчителя та інших учнів, під час роботи з новим лексико-граматичним матеріалом.

Проведений нами аналіз науково-теоретичної та методичної літератури засвідчив, що проблемі навчання аудіювання приділялась і приділяється велика увага. До числа дослідників, які займалися цим питанням, можна віднести: Н.І. Гез, Н.В. Єлукіну, Я.М. Колкера, О.Б. Метьюлкіну, Р.К. Мін'яр-Білоручева,[2, 3, 4, 6, 7, 8, 9].

Мета даної статті полягає в узагальненні досвіду методики формування франкомовної компетентності в аудіюванні та розробці методичних рекомендацій щодо формування франкомовної компетентності в аудіюванні в учнів 6 класу на матеріалі теми “Les saisons”. Досягнення мети передбачає вирішення такого завдання: розробити методичні рекомендації щодо формування франкомовної компетентності в аудіюванні в учнів 6 класів загальноосвітніх закладів.

Для кожного ступеня навчання ІМ і, відповідно, кожного класу конкретизовано цілі формування компетентності в аудіюванні. По закінченні основної школи (5 – 9 класи) учні повинні вміти розуміти зміст нескладних висловлювань, що стосуються особистісної сфери спілкування у 6 класі на темі «Зовнішність», «Мій вихідний день», щодо публічної та освітньої сфери спілкування, то мають бути опрацьовані такі теми як «Свята в Франції», «Пори року», «Сьогодні свято» та інші.

Мета формування франкомовної компетентності в учнів 6 класу полягає у вмінні розуміти зі слуху зміст автентичних текстів. Рівень сформованості компетентності в аудіюванні на кінець 9 класу має відповідати цільовому рівню володіння ІМ – рівню А2 згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Для досягнення цього рівня сформованості КА учні основної школи повинні вміти чітко розуміти вказівки, прохання, розуміти основний зміст короткого повідомлення та прослуховування текстів різного характеру.

Зазначимо, що Міністерство освіти і науки України рекомендує для учнів 6 класів загальноосвітніх навчальних закладів підручник Ю. М. Клименка. Нами було здійснено аналіз матеріалу даного підручника і визначено, що зміст, представлений темами ситуативного спілкування, визначеними Програмою. Кількість вправ (чотири), що містяться у підручнику у циклі уроків “Les saisons”, є недостатньою для забезпечення формування франкомовної компетенції в аудіюванні.

На нашу думку, формування франкомовної компетентності в аудіюванні в учнів 6 класу можна реалізувати через навчально-методичне вивчення предмета. В учнів 6 класу варто розпочинати з ознайомлення учнів із культурним портретом країни. Неодмінною умовою ефективності процесу навчання іншомовного спілкування є когнітивно-комунікативний характер завдань, що припускає усвідомлене засвоєння матеріалу. Таким чином, варто відводити головне місце завданням пізнавального характеру, у тому числі тим, що містяться у підручнику з французької мови Ю. М. Клименко.

Згідно нашого дослідження, факторами впливу, які необхідно враховувати у процесі планування та проведення фрагментів уроків формування франкомовної компетентності в аудіюванні, є: а) умови сприймання аудіоповідомлення; б)

індивідуально-психологічні особливості самого слухача (рівень сформованості його мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності інтересу); в) мовними характеристиками аудіоповідомлення. Умови сприймання аудіоповідомлення визначається його темпом, кількістю пред'явлень та обсягом. При вимірі темпу мови користуються частіше всього двома вимірами - або кількістю складів, або кількістю слів на хвилину. Більш рівномірною, а, отже, і точної одиницею виміру є склад. Середній темп мови у ФМ дорівнює приблизно 250 складах. Складність дослідження темпу мови полягає в тому, що він тісно пов'язаний з іншими засобами виразності – з ритмом, наголосом і особливо з паузами [8].

Для успішного формування комунікативної активності необхідно враховувати також кількість пред'явлень аудіоповідомлення, його обсяг і, відповідно, тривалість звучання. Обсяг аудіоповідомлень не є постійною величиною, що визначається не кількістю слів чи речень, а тривалістю звучання, яка для 6 класу становить 2 – 3 хвилини.

Успішність перебігу аудіювання зумовлюється також мовними особливостями аудіоповідомлення, тобто наявністю фонетичних, лексичних і граматичних труднощів.

Фонетичні труднощі рекомендуємо долати за допомогою гри-вправи, яка сприятиме тренуванню вимови французьких звуків в учнів 6 класу, становленню правильної артикуляції органів мовлення під час вимови окремих звуків, орфоепічно правильного і чіткого читання. Наведемо приклад такої вправи.

Мета: покращити вимову французьких звуків [z] на рівні слова, становлення правильної артикуляції органів мовлення під час вимови окремих звуків, навчання орфоепічно правильного і чіткого читання слів.

Тип: рецептивно-репродуктивна, некомунікативна вправа

Вид: сприйняття, впізнання та читання уголос лексичної одиниці.

Завдання – інструкція: *Lisez les mots et indiquez si le son [z] se trouve dans la premier ou le deuxieme mot des paires suivantes:*

douze – douce

ils ont – ils sont

basse – base

ruse – russe

poison – poisson

desert – dessert

cousin – cousin

rase – race

nous avons – nous savons

Обладнання: слова на карточці

Режим виконання: усно, фронтально

Особливу увагу слід приділяти лексичним труднощам, які виникають не лише при кількісному збільшенні лексичних одиниць (ЛО) та їх різноманітності, а й при вживанні ЛО в переносному значенні, наявності ЛО без інформаційного навантаження, вживання невмотивованих ЛО і фразеологічних зворотів. Лексичними також є труднощі сприймання коротких і довгих слів та розходження семантичних структуру рідній мові та ІМ при полісемії.

На основі теми “*Les seasons*” нами було розроблено вправи для учнів 6 класу на подолання лексичних труднощів, виконання яких допоможе збагатити словниковий запас учнів новими французькими словами, усунути труднощі в їх запам’ятовуванні. Наведемо приклад вправи.

Мета: розвивати комунікативні вміння та формувати мовленнєві знання та навички

Тип: репродуктивна, некомунікативна вправа

Вид: відтворення лексичної одиниці

Завдання – інструкція: *Signez les images*

Обладнання: картка з малюнками

Режим виконання: письмово, індивідуально

Під час подолання граматичних труднощів, пов’язаних як із синтаксисом, так із морфологією, учень сегментує фразу її на окремі елементи, встановлює зв’язок між ними та оцінює їх роль у висловлюванні.

Важливою проблемою, як показують результати дослідження, що викликає труднощі в учнів 6 класу під час формування франкомовної мовленнєвої компетенції є непослідовне використання вчителем вправ різних типів та видів. Переконані, що спочатку необхідно використовувати такі завдання, які були б легкими і посильними для виконання

Рекомендуємо під час формування франкомовної мовленнєвої компетенції використовувати вправи у послідовності від некомунікативних вправ до умовно –

комунікативних вправ. Адже уміння аудіювання передбачає розуміння не лише окремих слів, фраз, а сприйняття аудіотекстів як цілісного повідомлення з метою отримання інформації.

Отже, нами було визначено, що метою формування франкомовної компетентності в аудіюванні є розвиток вмінь та формування навичок в учнів 6 класу регулярно визначення та оцінка рівня сформованості навичок та вмінь.

На основі аналізу науково-теоретичної методичної літератури нами було узагальнено передумови формування франкомовної компетентності в аудіюванні та розроблено методичні рекомендації щодо формування франкомовної мовленнєвої компетентності в аудіюванні в учнів 6 класів, які можуть допомогти викладачам раціонально організувати роботу на уроці ФМ.

Подальшим завданням вважаємо вивченні проблеми навчання аудіювання з використанням медіаресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджено Кабінетом Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
2. Щодо інструкційно-методичних рекомендацій з іноземної мови. Лист Міністерства № 1/9-426 від 01.06.2012 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [<http://mon.gov.ua/ua/often-requested/methodical-recommendations/>.]
3. Гез Н. И., Ляховицкий М. В., Миролубов А. А. и др. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: Учебник. / Н. И. Гез, М. В. Ляховицкий, А. А. Миролубов. – М. : Высш. шк., 1982.
4. Єлукіна Н. В. Інтенсифікація навчання аудіювання на початковому етапі. / Н. В. Єлукіна. – Іноземні мови в школі, 1986, № 5. – с. 15 – 20.
5. Клименко Ю. М. Французька мова. Підручник для 6 класу. / Ю. М. Клименко. – К : Генеза, 2010, – 220 с.
6. Метьюлкіна О. Б. Індивідуалізоване навчання аудіювання першокласників та шляхи його здійснення. Іноземні мови. / О. Б. Метьюлкіна. – Вища шк., 1997. – № 1. – 35 – 39 с.
7. Миньяр-Белоручев Р. К. Методика обучения французскому языку. / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М. : Просвещение, 1990 – 319 с.
8. Колкер Я. М., Устинова Е. С. Обучение восприятию на слух английской речи. / Я. М. Колкер, Е. С. Устинова. – М.: ACADEMIA, 2002. – 329 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2002. – 320 с.

